

Abonnement pour un an
300 piastres

Edition spéciale 500 piastres

Adresse:

"IDJTIHAD,, Constantinople

Téléph. St. 865

XXI èrne ANNÉE

1 Juin 1926 — No 205

الاجتهاد

IDJTIHAD

علمی ، ادبی ، اقتصادی مجموعہ

آبونمان : سنه لکي [۲۴ نسخه]
تورکيا ایچون ۲ ، خارج ایچون
۳ ، اعلا کاغذلیسی ۵ ایرادر .

اداره خانه سی :

جفال اوغلنده « اجتهاد نهوی »

تلفون : استانبول ۸۶۵

یکرمی برنجی سنه

نومرو ۲۰۵-۱ حزیران ۱۹۲۶

شیلهر

« شیلهر » ، ۱۷۹۰ سنه سی یازنده فاجعه اوزه رینه قونفرانس لر ویرمه یه باشلار و بر سنه صوکره اوقاتی تماماً فلسفه تبعه حصر ایدر .

« قانت » ک اوصره ده یکی انتشار ایدن و بزده فراز - مزجه اسمیه مشهور اولان *La critique de la raison pure* اثری سرمایه اشتغالی اولیوردی . (قانت) ک (نهسته تیک نظریه سی) نامنده کی کتابی « شیلهر » ک صورت مخصوصه ده نظر اعتناسی جلب ایدیوردی . چونکه بو کتابک شیمه اساسیه سی (شیلهر) ک دهاسنه پک موافق بولونیوردی . (قانت) ک شیلهر اوزه رینه اجرا ایتدیکی تأثیرلر (شیلهر) ک آثارنده کورولمه یه باشلادی . مثلاً *Über den Grund unseres Vergnugens ans tragischen Gegenständen* یعنی (احوال فحیه ده کی محظوظیتیمزک اساسی حقنده و *Über tragische Kunst* یعنی (فاجعه نویسلک صناعتی حقنده) عنوانی اثرلرنده قانت ک تأثیر بلینی کورولور . فقط بو تأثیرک حد غایه واصل اولدینی *Briet uber aesthetisches Erziehung des Menches* « انسانک تربیه حسنیه سی حقنده مکتوبلر » عنوانی اثریدر . بو کتابده کوزللسکک و بالعموم هر کوزل شینک فردلر ، جمعیتلر و حتی حکومتلر اوزه رینه نه قدار عظیم بیر تأثیر فیاض اجرا ایتدیکی کوسته ریلشدر .

بو مکتوبلر 1795 ده Horen غزته سنده انتشار ایتشدر . صو ک سنه لرنده شیلهرک ، تماماً شعری ترک ایتدیکی و منحصر آ بر فیلسوف اولدینی کورولور . فقط تماماً فلسفی اولان آثارنده رنک شاعریت و مفکوره پرستی

فعل ایدیورلر ؛ بزه بو آهنگ وفاقک برسر اولدینی ده سوله یه جکسکز ؛ بن ده سزه دیرم ، که بن روحی کورمه یورم بن آنجاق جسمی بیلور و حس ایدیورم . دوشون حکم ایدن ، مضطرب و محظوظ اولان بو جسمدر ، و بتون ملکاتی ، کندیسنه خاص مه قانیزمه نک تعبیر دیکرله تعضیسی [Organisation ی] نک نتیجه سیدر .

— مه لیه —

اولدقلمی کورمه یه جکرمی ؟ خلاصه کلام ، ملکات ذهنیه لیه ، نامحسل ، مفتخر اولاجا قلمینه اکثریا بو ملکاتک کندیلمی حیوانلردن داها زیاده بدبخت ایتدیکنی ، کندیلمی نه فکرلر ، نه باطل اعتقادلر ، نه غرورلر نه ده و انسانک سعادت و رفاهنی هر آن تهلیکیه قویان دلیلکمر بولمادیغمز حیوانلردن داها زیاده بدبخت ایتدیکنی قبوله مجبوریست حس مشاهده ایتیه جکرمی ؟

مبحث 91 — روح ندر ؟ کیمسه نک بوندره خبری بوقدر . اگر بومهررد روح ، جسمک بوهرنه غیری بر بوهرنه اولسیدی بونلرک اتحادی غیر ممکن اولوردی . دیکر حیوانلر اوزه رینه فائق اولملری حقنی انسانلر کندیلمی ، از جمله ابدی بر روحه مالک اولدقلمی اجتهادی اوزه رینه استناد ایدرلر . فقط بوروحک نه دن عبارت اولدینی صورولنجه آپیشدیقلمی ، دیلارینک دولاشدیغنی ، ککله دکلمی کورورسکز . بو مجهول بر جوهردر ، جسملرندن آیری کیزی بر قوتدر ، حقنده هیچ بر فکرلری بولونمایان بر روح *Esprit* در ، اونلره الهلری ، فرض ایتدکری ، تمیزدن [یعنی مکندن] تماماً منزله بوروحک متحیز یعنی مکان ایله قائم اولان جسملریله ناصل برله شه بیلشم اولدینی صوریکز ، جواباً سزه ، بوبنده هیچ بر شی بیلمه دیکلمی ، بونک بر سر *Mystère* اولدینی ، بو ترکیب و تألیفک قدرت کلیه الهیه نک اثری بولوندیغنی سویلرلر . بتون فعل و عمللرینک محرکی بایدیقلری مخفی داها دوغروسو خیالی جوهر *Substance* حقنده انسانلرک ایدیندیکلمی واضح فکرلر ، ایشته بویله در !

اگر روح ، جسمدن ، اساساً آیری بر جوهر ایسه و جسم ایله هیچ بر مناسبتی اولامازسه بونلرک اتحادی برسر دکل برامر محال اولور . فضله اولاراق بوروح ، جسمدن آیری بر منشأدن اولدینی ایچون ، ایسترایسته مز جسمدن آیری بر دورلو اجرای فعل ایتیه سی لازم کلیر : بونکله برابر کوریورز ، که جسمک معروض اولدینی حرکیلر ، بو معهود روحه کندیلمی حس ایتدیریور و بو ایکی جوهر [Substance] دائماً متوافق ، دائماً آهنگ اولاراق اجرای

«... بنم کیلر...»

شعر

صانکه روح آئنده کشکولو،
بر آئنده قیریلایان بر عصا.
پوستی صیرتنده، کوزلرنده اولو
ماجرالر قیملدایان موسی...

اويله موسی که، طوری دوریلش،
تربه دار اولمش اُسکی برایشیغه:
روحنی پارچه، پارچه غم دیش...
بکزه مش خسته قلبی صارماشیغه...

برمصلائی آ کدیران اوموزوم،
طاشیمش در بولوک، بولوک تابوت..
دینه یور سه کیلرله کابوسم،
اولمایور نشئلرله غم نابود...

هر کوزلک اوکنده بن هندک
بکزه دم بر مقدس آتشنه؛
سونمه دم. یاندم؛ اويله امیدک
کیتمه دم قلبه جان ویرن آشینه...

آقادی روح بر اهاپو طره کی،
وحشی روحلرله وحشی یارلردن:
منبعندن اوزاقلاشان قلبی،
صاقلاسهم، سه مین دیارلردن...

روحک ساحلنده بر تساح،
بنده سودا بکزی برشی آزار؛
آی کوکلرده بکلرین سیاح!
دورما، کچ؛ یوللرکده ظلمت وار...

باقه هیچ سه وکینک درینلیکنه.
کوز قارارتان براسکی اوچرومدر؛
بال آزارکن بو بال یرینه
بولدینم شی زهرله زقوم در...

لبلی، عشقه، شوزه. اولسه وطن.
کوزلری آرتیرر ملالیزی.
هپسی فانی وهپسی بر شیطان
کبی تشویش ایدر خیالیزی...

چاریلیر، بویه روحز رعده،
ینه ظن ایلرزه که: مسعودز.
بر تبسمله، بر یالان وعده،
آلدانان بر زوالی معبودز!..

حصر نفس ایتمه سنی موجب اولمشدر؛ بر حالده که سوکیل
اولادی مقامنده اولان Musen Almanak ی بيله تعطیل
ایتمشدی. Das Lied von der Glocke یعنی «چاک
شرقیسی» عنوانلی منظومه مشهوره سی بوجمهوره نك صوك
محتویاتندن اولدی. یازمایه باشلادیغی (ماری ستورت)
فاجعه سنی 1800 ده ختامه ایردیرر. شیللرک، بواثرده
(صحنه علمنه پک زیاده آشنا اولدیغی تحق ایدر. اوزماندن
اعتباراً «کته» ایله برابر (وایمار) ده یرله شیر وهرایکیسی،
آلمان تیاتروسی ایچین بر «ره پرتوار» وجوده کتیرمه یه
چالیشیرلر.

«ره پرتوار» هر تیاتروخانه نك مقصد و مسلکته
موافق اولان تیاترو پیه سارینک مجموعی دیمکدر.

1801 ده شیللهر Jeanne d'Arc نی یازار. (ژان
دارق) فاجعه سنده (ژان دارق) ک آغزینیه قویدینی
یوکسک و بلیغ سوزلر امی برکویلو قیزک آغزینک خرجی
دکلدر. 1802 ده «غزاندوق دو وایمار»، «شیللهر» ه
عنوان نجابت ویرر و اوتارینچدن اعتباراً Von Schiller
اولور. فقط (شیللهر) ک «شیللهر» لکی «فون شیللهر» لکی
اوزهرینه پک چوق غلبه ایدر و او (فون) ه (فون) اونا
بییکانه یاشار. برسته صوکره Die Braut Von Messina
یعنی (مسینانک نشانلیسی) فاجعه سی انتشار ایدر. بواثرده
شیللهر معاصر فاجعه ایچنه قدیم کلبانک Cher ی ادخال
ایتمه یی تجربه ایدر. بونی، اک مشهور واک یوکسک اثری
اولان «کیوم تهل Wilhelm Tell» فاجعه سی تعقیب ایدر.
بونی یازماق ایچین بویوک برحرارت و اعتنا ایله اسویچره نك
جغرافیا و تاریخنی تتبع ایتمه یه قویولمشدی. ۱۸۰۴ ده
(کیوم تهل) انتشار ایتدی. بوبر محتضرک نغمه سی ایدی.
فقط (کیوم تهل) ینه شاعرک شاه اثری اولدی و بوتون جهانده
عظیم برهیجان اویندیردی. اوروپانک اک معظم و وقور
صحنه لری هر سنه بیکلرجه دفعه (کیوم تهل) ک اوپه راسنی
وییه سنی تکرار تکرار کور مکده، دیکله مکده وایکله مکده در.

* * *